

آینده فرزندان ما را با هم میسازیم

جهت ارتباط با ما کلیک کنید

پشتیبانی لحظه ای محصولات

ورود به سایت مشق آنلاین

اینستاگرام مشق آنلاین

مشق آنلاین

شناسه نشر دیجیتال : ۱۳۴۶۶

مشخصات : کتاب دیجیتال با فرمت PDF

یادداشت

خرید و مشاهده مشخصات اثر به طور انحصاری در سایت:

MashghOnline.ir

ناشر دیجیتال مبتنی بر خط و مبتنی بر حامل های رایانه ای

نام کتاب : (آموزش درس یازدهم فارسی کلاس ششم)

ناشر : مشق آنلاین

صاحب اثر : سید امیر بنی طبا

شناسه ثبت : 397842

کلیه حقوق چاپ و نشر این اثر برای وب سایت مشق آنلاین محفوظ است.

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ یا انتشار تمام یا بخشی از این اثر را ندارد.

انتشارات مشق آنلاین دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شماره ۱۰۶۵۸۶۹۲۹۷۱۱ و پروانه نشر به شماره ۱۳۴۶۶ میباشد.

متخلفین به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از ناشران تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

نمادها و صلاحیت ها

درس یازدهم

فارسی کلاس ششم ابتدایی

درس ۱۱ : شهدا خورشیدند

ساعت انشا بود

و چنین گفت معلم با ما: «بچه ها گوش کنید

نظر من این است

شهدا خورشیدند»

ساعت انشا بود و معلم با ما این چنین گفت: «بچه ها گوش کنید، به نظر ما **شهدا** مثل خورشید هستند.»

مرتضی گفت: «**شهید**

چون شقایق سرخ است»

مرتضی گفت: «**شهید** مثل گل شقایق، سرخ است»

دانش آموزی گفت:

«چون چراغی است که در خانه‌ی ما می‌سوزد»

دانش آموز دیگری گفت: «**شهید** مانند چراغی است که در خانه‌ی ما می‌سوزد و نور می‌دهد.»

و کسی دیگر گفت:

«**شهید** داستانی است پر از حادثه و زیبایی»

و کسی دیگر گفت: «**شهید** مانند داستانی پر از حوادث مختلف و زیبایی است.»

مصطفی گفت: «**شهید**

مثل یک نمره‌ی بیست

داخل دفتر قلب من و تو می‌ماند.»

مصطفی گفت: «**شهید** مانند یک نمره‌ی بیست است که در دفتر قلب من و تو می‌ماند.»

سلمان هراتی

قالب شعر : شعر نو

واژگان جدید

حادثه: پیشامد تازه، واقعه، رویداد

چنین: اینگونه

چون: همچون، مانند، مثل، همانند

تاریخ ادبیات

هراتی، سلمان (۱۳۶۵ ۱۳۳۸ ه. ش)

سلمان قنبر هراتی (آذرباد) در سال ۱۳۳۸ در تنکابن در خانواده ای مذهبی به «مرز دشت» روستای دنیا آمد. از سال ۱۳۵۲ به نوشتن روی آورد و سرودن شعر را آغاز کرد. او در یکی از روستاهای تنکابن به کار تدریس مشغول بود. وی با شعر ارزشی انقلاب، پیوندی ناگسستنی داشت. صمیمیت و سادگی در اشعار او موج می زد.

از سلمان هراتی سه مجموعه با نام های «از این ستاره» «دری به خانه ی خورشید» و «از آسمان سبز»، به چاپ رسیده است. سلمان در ششم آبان ۱۳۶۵ در راه رفتن به مدرسه بر اثر تصادف جان باخت. آرامگاه وی در حوالی شهر تنکابن قرار دارد.

نغات مهم املائی: مرتضی - شقایق - چراغ - حادثه - مصطفی - معلم - بچه ها - نظر

درک مطلب

چرا شهید مانند چراغ خانه است؟

چون شهید مانند چراغی که خانه را روشن می کند، در تاریکی های روزگار، راه درست را به ما نشان می دهد.

شما هم مانند شاعر، شهید را با یک جمله ی زیبا توصیف کنید.

شهید مثل شمعی است که خود می سوزد و راه درست را به ما نشان می دهد.

چه شباهتی بین شهدا و خورشید وجود دارد؟

خورشید با نورش همه جا را روشن و گرم می کند: شهید نیز در تاریکی های زمانه، راه را روشن می کند و به ما راه درست را نشان می دهد.

دانش زبانی

«شهید چون شقایق، سرخ است.»

«شهید، داستانی است پر از حادثه و زیبایی»

شاعر در جمله ی نخستین، شهید را به گل شقایق و در جمل هی دوم به داستان زیبا و پرماجرا مانند کرده است.

مانند کردن کسی یا چیزی به کسی یا چیز دیگر را «تشبیه» می گویند.

تشبیه یکی از ابزارهایی است که نوشته را زیبا و گیرا و اثرگذارتر می کند و ذهن را به پویایی و آفرینش نزدیک می سازد.

تشبیه

تشبیه: مانند کردن کسی یا چیزی به کسی یا چیز دیگر را تشبیه گویند

در تشبیه چهار رکن اصلی وجود دارد:

- الف - **مشبّه**: چیزی یا کسی که قصد مانند کردن آن را داریم.
- ب - **مشبّه به**: چیزی یا کسی که مشبّه به آن تشبیه شده است.
- ج - **وجه شبهه**: ویژگی مشترک میان مشبّه و مشبّه به است.
- د - **ادات تشبیه**: واژه ای که رابط بین مشبّه و مشبّه به است. مانند: همچون، چون، مثل، مانند و ...
شهادا خورشیدند.

شهادا **مانند** **خورشید** **هستند**.

مشبّه **ادات تشبیه** **مشبّه به**

وجه شبهه: درخشندگی و نورانی بودن

چون چراغ است که در خانه ی ما می سوزد.

شهید (محذوف است) **مشبّه**

چراغ: **مشبّه به**

چون: **ادات تشبیه**

سوختن یا خاموش شدن (**شهید شدن**): **وجه شبهه**

شهید داستانی است پُر از حادثه و زیبایی.

شهید: **مشبّه**

داستان: **مشبّه به**

چون: **ادات تشبیه**

پُر از حادثه و زیبایی: **وجه شبهه**

شهید مثل یک نمره ی بیست داخل دفتر قلب من و تو می ماند.

شهید: **مشبّه**

نمره ی بیست: **مشبّه به**

مثل: **ادات تشبیه**

جاودانگی: **وجه شبهه**

دفتر قلب: تشبیه بلیغ (تشبیهی که فقط مشبه و مشبه به را دارد و بهترین نوع تشبیه است)

متضاد

داخل # بیرون، خارج

زیبا # زشت

هم خانواده

شهید: شهدا - شاهد - شهود

حادثه: حوادث

نظر: ناظر - نظاره - نظارت

معلم: علم - عالم - تعلیم

بخوان و بیندیش : بوعلی و بهمنیار

بهمنیار از شاگردان نزدیک بوعلی سینا بود و به استادش بسیار احترام می‌گذاشت. استعداد خدادادی کم نظیر و فکر خلق بوعلی، بهمنیار را دچار شگفتی کرده بود تا جایی که به خود جرأت داد به استادش پیشنهادی عجیب بدهد.

روزی به بوعلی گفت: شما ای استاد! سرآمد همه‌ی مردم هستید؛ چرا خود را پیغمبر فرستاده‌ی خدا، معرفی نمی‌کنید؟

بهمنیار، این حرف را بارها به بوعلی گفته بود اما جوابی از او نمی‌شنید تا اینکه در یکی از شب‌های سرد زمستان، که همه جا پوشیده از برف و هوا یخ‌بندان بود، بوعلی در اتاقی گرم، زیر کرسی خوابیده بود، بهمنیار هم در طرف دیگر در خواب عمیقی بود.

نزدیک سحر بود. بوعلی از خواب بیدار شد، احساس تشنگی کرد ولی آب در دسترس نبود. بوعلی با صدایی آمیخته به محبت، گفت: بهمنیار! بهمنیار!

بهمنیار، چشم گشود و سلامی کرد. بوعلی پس از جواب سلام، گفت: برخیز و ظرف آب را از بیرون بیاور که سخت، تشنه‌ام. بهمنیار با چشمان نیمه باز خود نگاهی کرد و برخاست، شدت سرمای بیرون را به یاد آورد. کمی با خود فکر کرد، ایستاد و گفت: استاد! هوای بیرون خیلی سرد است، آب هم حتماً یخ بسته است، سینه‌ی شما هم، اکنون گرم است، اگر آب سرد بنوشید برای شما خوب نیست.

بوعلی گفت: استاد تو در طب، منم و من می‌گویم، آب بیاور.

بار دیگر، بهمنیار سخن خود را با کلمات دیگر تکرار کرد اما دید استاد در آوردن آب اصرار می‌کند. بالاخره، طاقت نیاورد و گفت: در این هوای برفی و سرمای شدید، نمی‌توانم برای آوردن آب، بیرون بروم. شما چیز دیگری از من بخواهید.

در این گفت‌وگو بودند که ناگهان صدای دلنشینی از بیرون به گوش رسید. مسلمانی در این هوای سرد، مشغول راز و نیاز با خدای مهربان خود بود. پس از چند جمله مناجات، صدای اذان بلند شد: الله اکبر... فردای آن روز، بهمنیار آماده‌ی گرفتن درس از استاد شد، بوعلی رو به بهمنیار کرد و گفت: «بارها به من می‌گفتی که چرا خودم را پیامبر خدا معرفی نمی‌کنم، حالا علت آن را فهمیدی؟»

بهمنیار گفت: «خیر استاد».

بوعلی گفت: «بهمنیار! با اینکه من استاد تو هستم و سال‌ها با تو بوده‌ام با این حال، حرف‌هایم در تو اثر نداشت و نتوانستم در این همه سال، محبتی در دلت بیفکنم و کاری کنم که در سرمای شب گذشته با علاقه‌ی خودت برخیزی و ظرف آب را برای من بیاوری ولی در همان ساعت در آن هوای سرد و یخ‌بندان، مرد مسلمانی تنها برای انجام دادن یک عمل غیر واجب، بدون هیچ‌گونه احساس ناراحتی، سرمای شدید را تحمل می‌کند و می‌آید و اذان می‌گوید تا فرمان پیامبر (ص) را اجرا کند.»

از دوران زندگی آن حضرت تا زمان این مرد، نزدیک به چهار صد سال می‌گذرد اما نفوذ گفتار آن پیامبر الهی در دل مؤمنانش، آن چنان شدید است که پیروانش این گونه در هر وضعیتی، در گرما و سرما، در سختی و آسایش، دستور او را از روی علاقه اجرا می‌کنند. آری، ای بهمنیار، اکنون دیگر، فکر می‌کنم که ...».

واژگان جدید

استعداد: توانایی، آمادگی، **خدادای:** چیزی که خدا داده، منسوب به بخشش الهی، **کم نظیر:** کم مانند، **خلاق:** سازنده، آفریننده، مبتکر، **سرآمد:** برجسته، ممتاز، برگزیده، نخبه، **پیغمبر:** پیام آور، رسول، فرستاده خدا، **برخیز:** بلند شو، **طب:** پزشکی، **اصرار:** پافشاری کردن، **پایبش شدن، بالاخره:** سرانجام، عاقبت، **طاقت:** توانایی، قدرت، **پیرو:** طرفدار، دنباله رو، تابع

درک و دریافت

۱- با توجه به نمودار زیر درباره‌ی عناصر داستانی که خواندید، گفت و گو کنید.

	شخصیت‌ها	نقشه‌ی عناصر داستان
	زمان	
	مکان	
	رویدادها یا حوادث	
	پیام	

شخصیت‌ها: بهمنیار - ابوعلی سینا - فرد مسلمان

زمان: نیمه شب زمستانی - چهارصد سال بعد از دوران پیامبر

مکان: اتاق استراحت بوعلی و بهمنیار

رویدادها یا حوادث: اصرار بهمنیار جهت پیامبر خواندن بوعلی - درخواست آب بوعلی از بهمنیار - اذان گفتن مسلمان در شب سرد زمستان

پیام: علاقه شدید مسلمانان به پیامبر (ص) و پیروی از فرمان‌های ایشان در شرایط سخت

۲- چرا بهمنیار به بوعلی آن پیشنهاد را کرده بود ؟

بهمنیار به خاطر استعداد خدادادی و فکر خلاق بوعلی دچار شگفتی شده بود و او را سرآمد همه مردم می دانست.

۳- بوعلی چگونه بهمنیار را به اشتباهش آگاه کرد؟

در یکی از شب‌های سرد زمستان از بهمنیار خواست تا برایش از بیرون آب بیاورد. اما بهمنیار که در جای گرم و راحت خوابیده بود هر بار بهانه می آورد و درخواست استادش را رد می کرد.

بوعلی سینا با استفاده از این ماجرا به بهمنیار یادآور شد که سخنش حتی در شاگرد قدیمی اش نفوذ ندارد اما با آنکه از دوران زندگی پیامبر(ص) زمان بسیاری می گذرد، نفوذ گفتار ایشان در دل مؤمنانش، آنچنان شدید است که پیروانش در هر شرایط، چه در سرما و سرما و چه در سختی و آسایش، دستور ایشان را از روی علاقه اجرا می کنند.

کارگاه درس پژوهی

۱- درباره‌ی ویژگی‌های شخصیت‌های ماندگار گفت و گو کنید و نتیجه را به کلاس گزارش دهید.

۲- درباره‌ی شیوه‌ی کار با لغتنامه در گروه گفت و گو کنید؛ سپس با استفاده از فرهنگ لغت، معنی چند واژه از این فصل را که به نظر تان مهم هستند، بیابید.

۳- در مورد قالب شعری غزل تحقیق کنید و به کلاس گزارش دهید.

تمرین کلاسی (درس ۱۱)

۱- در عبارت های زیر، غلط های ام یی را پیدا کنید و شکل درست آن ها را بنویسید.

الف - شهید داستانی است پراز حادثه و زیبایی .

ب مصطفا گفت : شهید داخل دفتر قلب من وتو می ماند.

ت - شهید چون چراقی است که درخانه ی ما می سوزد.

۲ - باحروف درهم ریخته ی زیر، پنج واژه از متن درس شهدا خورشیدند را بنویسید.

ه-ح-ث-ا-ق-ر-غ-ت-س-س-چ-ش-د-ی-ل-ب-خ-ن

۳ -هریک از واژه های زیر را به چیزی مناسب تشبیه کنید.

الف - ایران :

ب - معلم :

۴ -معنی واژه های زیر را بنویسید. حادثه: شقایق:

-مخالف کلمه ها زیر را بنویسید. ساده است

۶-در جمله زیر اجزای اصلی تشبیه را پیدا کن و آنها را بنویسید.

شهید مانند نمره ی بیست داخل دفتر قلب من و تو ماندگار است.

۷ -فهم خود را از ضرب المثل تو نیکی میکن و در دجله انداز در یک بند بنویسید.

.....
.....
.....
.....

۸-در جمله زیر مشبه کدام است؟ و دو جز حذف شده در جمله را نام ببرید. درخت علم

۹ -کلمه های زیر را در یک جمله به کار ببرید. پیروزی - اندیشمندان - سربلندی - آینده

تکلیف خانه (درس ۱۱)

با استفاده از آرایه ی تشبیه، یک بند زیبا درباره ی شهید بنویسید.

.....

.....

.....

.....

۲ - پنج واژه انتخاب کرده و آنها را به چیزهای مناسب تشبیه کنید.

.....

.....

۳- درباره ی ی از شهدای نوجوان کشور عزیزمان :

الف- گزارشی تهیه کرده و در دو بند بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ب- حروف ربط به کار رفته را در متن خود مشخص کنید.

۳- خاطره ی یکی از اردوهای که بامدرسه رفته اید را بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۴- مفهوم ضرب المثل مرغ همسایه غاز است را در یک بند بنویسید.

.....
.....
.....
.....

۵- هر کتاب مربوط به کدام نویسنده است، وصل کنید.

سیاست نامه	فردوسی
قابوسنامه	عنصرالمعالی کی اووس
شاهنامه	خواجه نظام الملک

۶- ده کلمه ی مهم که دارای ارزش املائی است از متن درس پیدا کنید و بنویسید و برای دو کلمه به دلخواه کلمه هم خانواده بنویسید.

۷- سه کلمه که آخر آنها مانند مرتضی نوشته و خوانده شود بنویسید.

۸- برای صفت های داده شده یک موصوف بنویسید.

..... خوشحال سربلند دانا

۹- هم خانواده کلمه های زیر را بنویسید.

جاهل: عالم:

۱۰- مفهوم شهدا خورشیدند را در یک سطر بنویسید.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

تاریخ:

نام آموزگار:

آزمون درس یازدهم (فارسی)

کلاس ششم ابتدایی

نام:

نام خانوادگی:

انتخاب کلمه درست از داخل پرانتز (دقت کنید)

بچه ها گوش کنید نظر ما این است خورشیدند . (شهید - شهداء)
مرتضی گفت: «شهید چون، سرخ است.» (شقایق - خورشید)

لغاتی را در متن افتاده مشخص کنید

بوعلی گفت: «بهنیارا با اینکه من تو هستم و سال ها با تو بوده ام با این حال، حرف هایم در تو نداشت و نتوانستم در این همه سال، محبتی در دلت و کاری کنم که در سرمای شب گذشته با خودت برخیزی و ظرف آب را برای من بیاوری ولی در همان ساعت در آن هوای سرد و یخبندان، مرد مسلمانی تنها برای انجام دادن یک عمل غیر واجب، بدون هیچ گونه احساس، سرمای شدید را می کند و می آید و اذان می گوید تا فرمان پیامبر را اجرا کند

با کلمه داده شده و متن درس ادامه بده

از دوران زندگی آن حضرت تا زمان این مرد،
.....

سه حرف اصلی هر دسته را مشخص کن

نفوذ: منفذ، نفاذ، نفوذی)
(
خلّاق: خلق، خالق، مخلوق، اخلاق)
(
نظیر: ناظر، مناظره، منظور)

جاهای خالی را کامل کنید

مانند کردن کسی یا چیزی به کسی یا چیز دیگر را «.....» می گویند.

این (شهید چون شقایق، سرخ است) چه موضوعی است؟

انتخاب کلمه درست از داخل پرانتز (دقت کنید)

بچه ها گوش کنید نظر ما این است خورشیدند. (شهید - شهداء)
مرتضی گفت: «شهید چون سرخ است.» (شقایق - خورشید)

لغاتی را در متن افتاده مشخص کنید

بوعلی گفت: «بهنیار! با اینکه من استاد تو هستم و سال ها با تو بوده ام با این حال، حرف هایم در تو اثر نداشت و نتوانستم در این همه سال، محبتی در دلت بیفکنم. و کاری کنم که در سرمای شب گذشته با علاقه ی خودت برخیزی و ظرف آب را برای من بیاوری ولی در همان ساعت در آن هوای سرد و یخبندان، مرد مسلمانی تنها برای انجام دادن یک عمل غیر واجب، بدون هیچ گونه احساس ناراحتی، سرمای شدید را تحمل می کند و می آید و اذان می گوید تا فرمان پیامبر را اجرا کند»

با کلمه داده شده و متن درس ادامه بده

از دوران زندگی آن حضرت تا زمان این مرد، نزدیک به چهارصد سال می گذرد اما نفوذ گفتار آن پیامبر الهی در دل مؤمنانش، آن چنان شدید است که پیروانش این گونه در هر وضعیتی، در گرما و سرما، در سختی و آسایش، دستور او را از روی علاقه اجرا می کنند.

سه حرف اصلی هر دسته را مشخص کن

نفوذ: منفذ، نفاذ، نفوذی (**ن**)
خلاق: خلق، خالق، مخلوق، اخلاق (**خ**)
نظیر: ناظر، مناظره، منظور (**ن**)

جاهای خالی را کامل کنید

مانند کردن کسی یا چیزی به کسی یا چیز دیگر را «تشبیه..» می گویند.

این (شهید چون شقایق، سرخ است) چه موضوعی است؟ تشبیه شهید به شقایق

والدین و مربیان گرامی

- محصولی که در دست دارید دارای مجوز نشر و ثبت شده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌باشد.
- در صورت کپی برداری، فروش، ارسال، برداشتن لوگو یا انتشار آن برای دیگران، طبق قوانین جرایم رایانه‌ای با شما برخورد خواهد شد و شما موظف به جبران خسارات وارده به انتشارات مشق آنلاین خواهید بود.
- مربیان و مدارس مجاز به حذف لوگو مشق آنلاین از محصولات **نیستند** لذا می‌توانیم در صورت خرید قانونی از سایت مشق آنلاین، لوگو درخواستی شما را طبق نظر شما به صورت رایگان در محصولات قرار دهیم.

نمادها و صلاحیت‌ها

